

2.2.4 Scenario's welvaart en leefomgeving

In 2003 zijn verschillende instellingen begonnen met het ontwikkelen van nieuwe langetermijnsenario's. Het Centraal Planbureau (CPB), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP), het Ruimtelijk Planbureau (RPB), het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn betrokken bij de ontwikkeling hiervan. Omdat de demografie bij alle scenario's aan de basis staat, heeft het CBS afspraken gemaakt met de planbureaus om een pakket demografische scenario's te maken. Deze scenario's vormen de basis voor de scenario's die de planbureaus maken. Een van de eerste scenariostudies die op deze manier zijn ontwikkeld, is de CPB-studie 'Four Futures of Europe' (2003) waarin de toekomst van de Europese samenleving en de mate van toekomstige internationale samenwerking worden weergegeven. Daarnaast heeft het CBS samen met het RIVM-MNP de studie 'Lange-termijn bevolkings-scenario's voor Nederland' (2004) opgesteld. Beide studies zijn gebaseerd op dezelfde scenario's. Dat wil zeggen dat de scenario's zijn opgesteld aan de hand van dezelfde twee dimensies en dat zij dezelfde namen hebben.

De studie Welvaart en Leefomgeving van het CPB, RPB en MNP uit 2006 bouwt op deze scenario's voort. Doel van deze studie is mogelijke toekomstbeelden van Nederland in 2040 geven en aangeven wat er met de fysieke omgeving kan gebeuren als de overheid haar beleid ongewijzigd laat. Zoals aangegeven draaien laatstgenoemde studies om vier scenario's: Strong Europe, Global Economy, Regional Communities en Transatlantic Market. Deze scenario's zijn geordend rondom twee dimensies. De horizontale dimensie geeft een beeld van de ontwikkelingen in de Europese samenlevingen met aan de ene kant een nadruk op de publieke verantwoordelijkheid (overheid) en aan de andere kant de nadruk op de private verantwoordelijkheid (markt). De verticale dimensie geeft een beeld van de mate van internationale samenwerking. Deze as loopt van de nadruk op internationale samenwerking

Figuur 2.1 Schematische opzet van twee dimensies en vier scenario's

aan de ene kant tot een nadruk op nationale belangen aan de andere kant. Binnen de vier kwadranten van het assenstelsel zijn de vier scenario's geplaatst.

Global Economy

Het scenario Global Economy kent een hoge internationale samenwerking. Vanwege de marktwerking en de nadruk op de private verantwoordelijkheid van burgers groeit de economie het hardst in dit scenario. Dit scenario kent ook de hoogste bevolkingsgroei (een groei van 21% ten opzichte van 2006), vooral veroorzaakt door immigratie.

Strong Europe

Net als in Global Economy kent Strong Europe vanwege de aandacht voor internationale samenwerking een hoge economische groei. Omdat de publieke sector een grote rol speelt, is de groei niet zo hoog als in het scenario Global Economy. Het beleid is gericht op solidariteit en gelijke inkomensverdeling. De bevolkingsgroei is ook in dit scenario, vanwege de immigratie, hoog: 15 procent ten opzichte van 2006.

Zie kaarten pagina 28 t/m 30.

Transatlantic Market

In dit scenario ligt de nadruk op nationale belangen. De internationale samenwerking is laag. Omdat de eigen verantwoordelijkheid van burgers vooropstaat en de sociale zekerheid wordt ingeperkt, groeit de arbeidsparticipatie. Dit zorgt voor een economische groei die hoger is dan in het Strong Europe-scenario. De bevolkingsgroei daarentegen is laag. Het TM scenario wordt ook wel gezien als een "trendscenario".

Regional Communities

Dit scenario kenmerkt zich door een geringe groei van de economie en de bevolking. Er is geen internationale samenwerking en de verzorgingsstaat blijft intact.

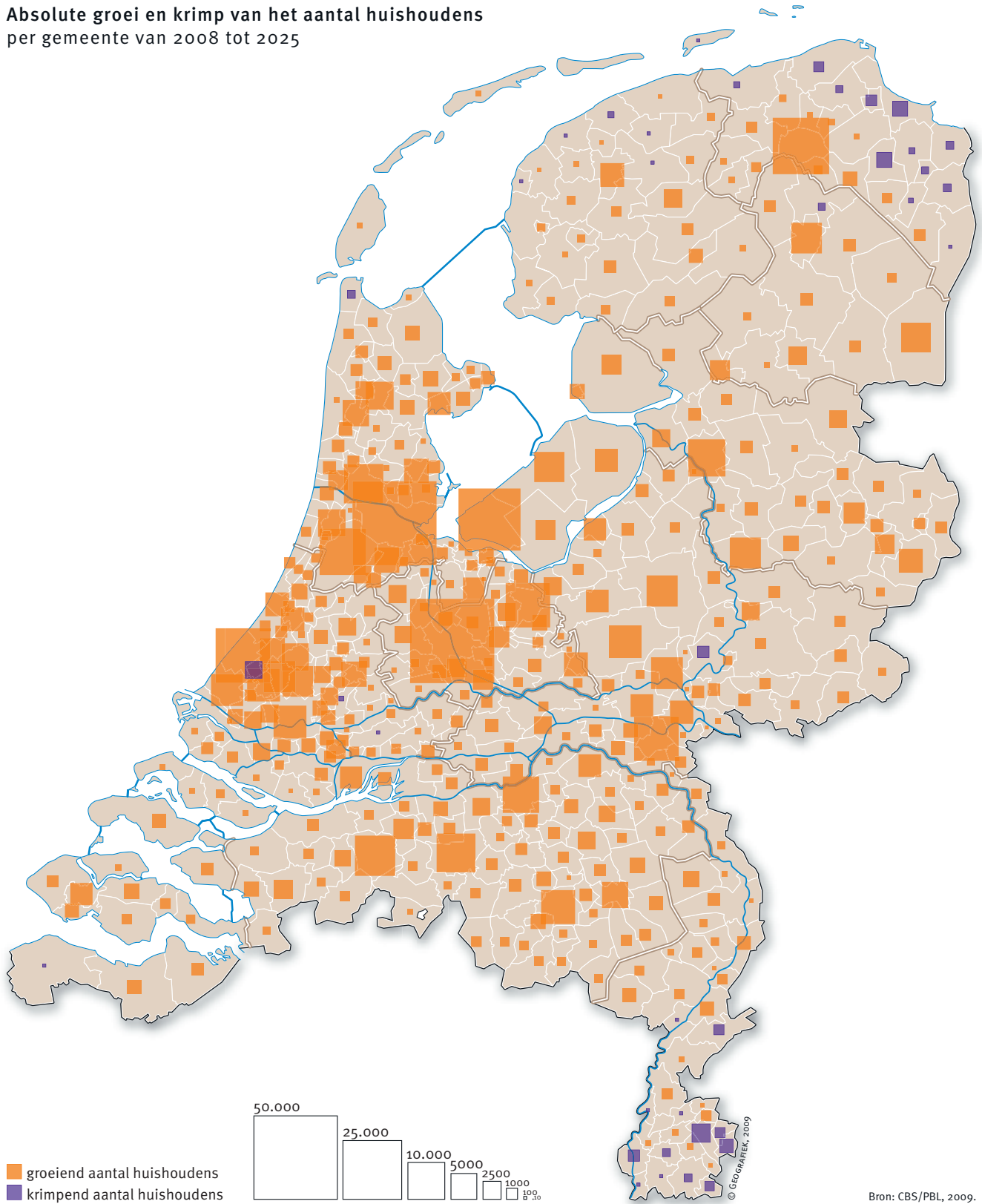
2.2.5 Regionale differentiatie

Provincies maken voor hun eigen regio ook prognoses waarbij gebruik wordt gemaakt van het zogenaamde IPB-Primosmodel. Dit 'Instrument voor Planning en Beleid' is een prognosemodel dat door de gezamenlijke provincies in IPO-verband is ontwikkeld. De prognose is qua veronderstellingen een kopie van de landelijke CBS-prognose. Voor diverse demografische componenten worden echter regiospecifieke parameters bepaald. Voor de componenten burgerlijke staat, geboorte, sterfte, migratieprofielen en huishoudensvorming berekent het model de gemeentelijke afwijkingen ten opzichte van het landelijke gemiddelde van de afgelopen jaren. Het IPB model wijkt daardoor in uitkomsten op onderdelen af van de Pearl prognoses, maar vertoont een sterk overeenkomstige trend.

Limburg

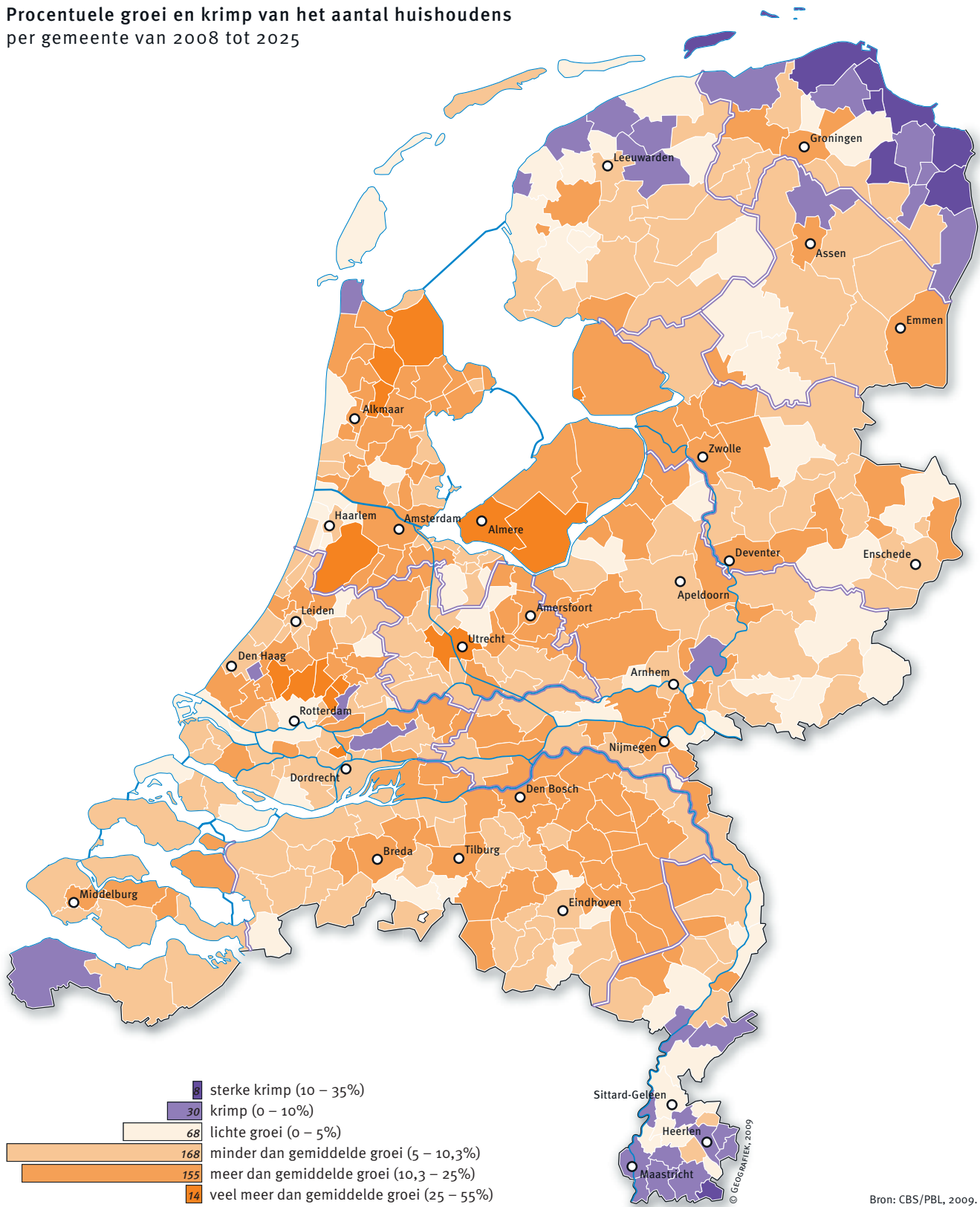
De provincie die op dit moment al het sterkst met krimp te maken heeft, is Limburg. Dit blijkt uit de prognose die de provincie heeft opgesteld in 2008 (Provincie Limburg, 2008). Sinds 2002 daalt het aantal inwoners in Limburg. De verwachting is dat rond 2030 Limburg op hetzelfde aantal inwoners zit als in 1970. De krimp wordt nu met name veroorzaakt door een bevolkingsdaling in Zuid-Limburg. Hier neemt de bevolking al af sinds 1997. In Midden-Limburg is dit sinds 2007 het geval. En naar ver-

Absolute groei en krimp van het aantal huishoudens per gemeente van 2008 tot 2025

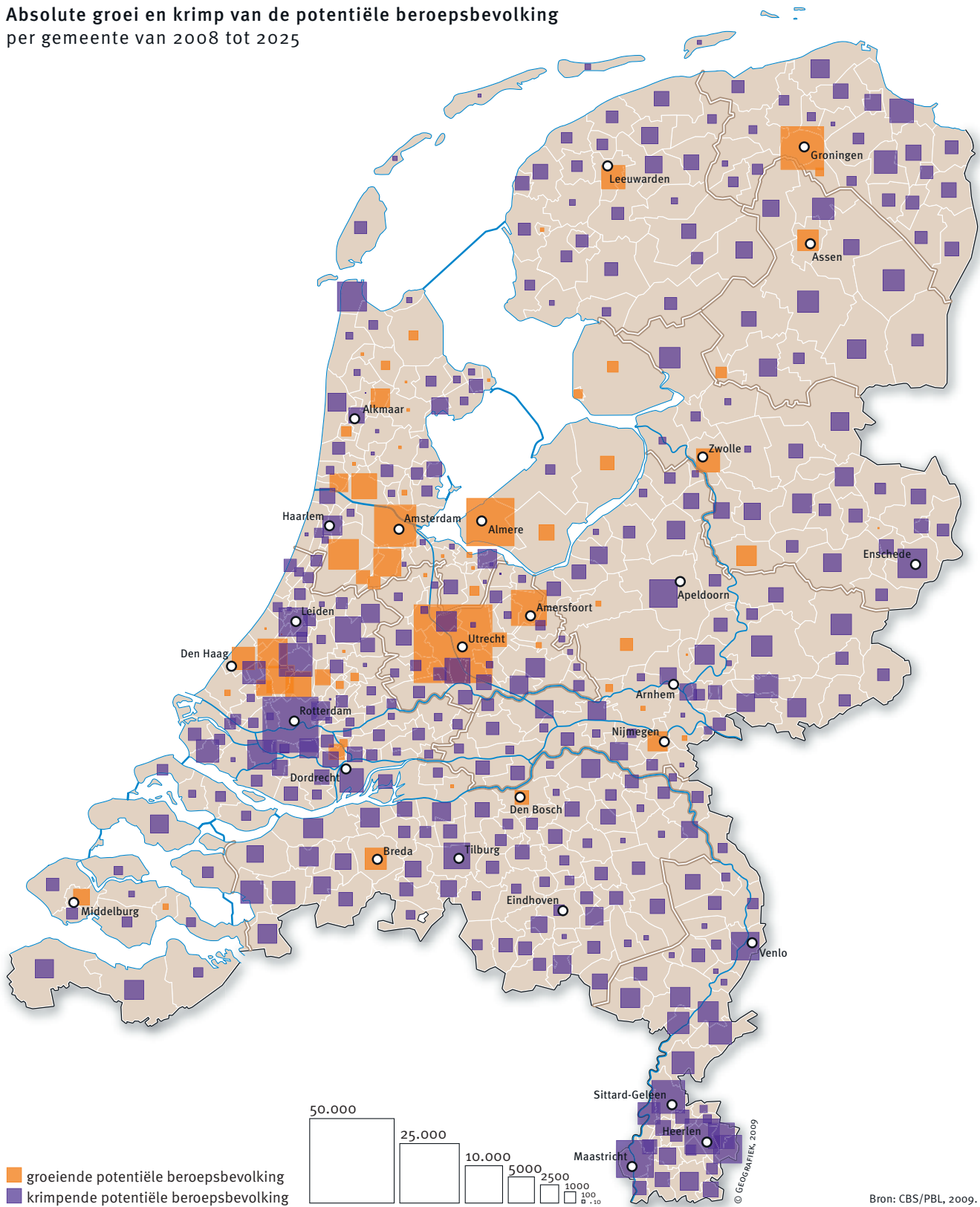
Bron: CBS/PBL, 2009.

Procentuele groei en krimp van het aantal huishoudens per gemeente van 2008 tot 2025

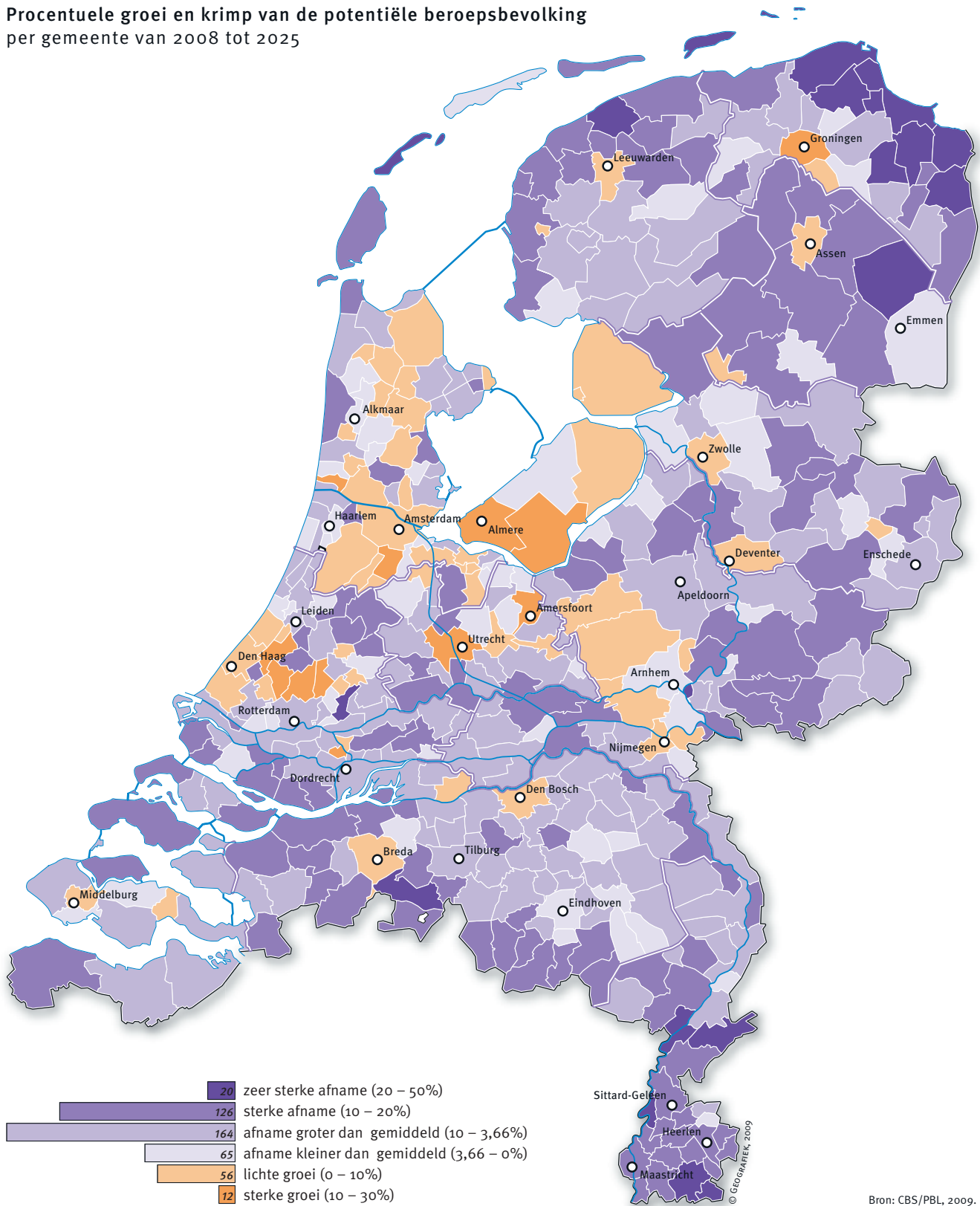
Bron: CBS/PBL, 2009.

**Absolute groei en krimp van de potentiële beroepsbevolking
per gemeente van 2008 tot 2025**

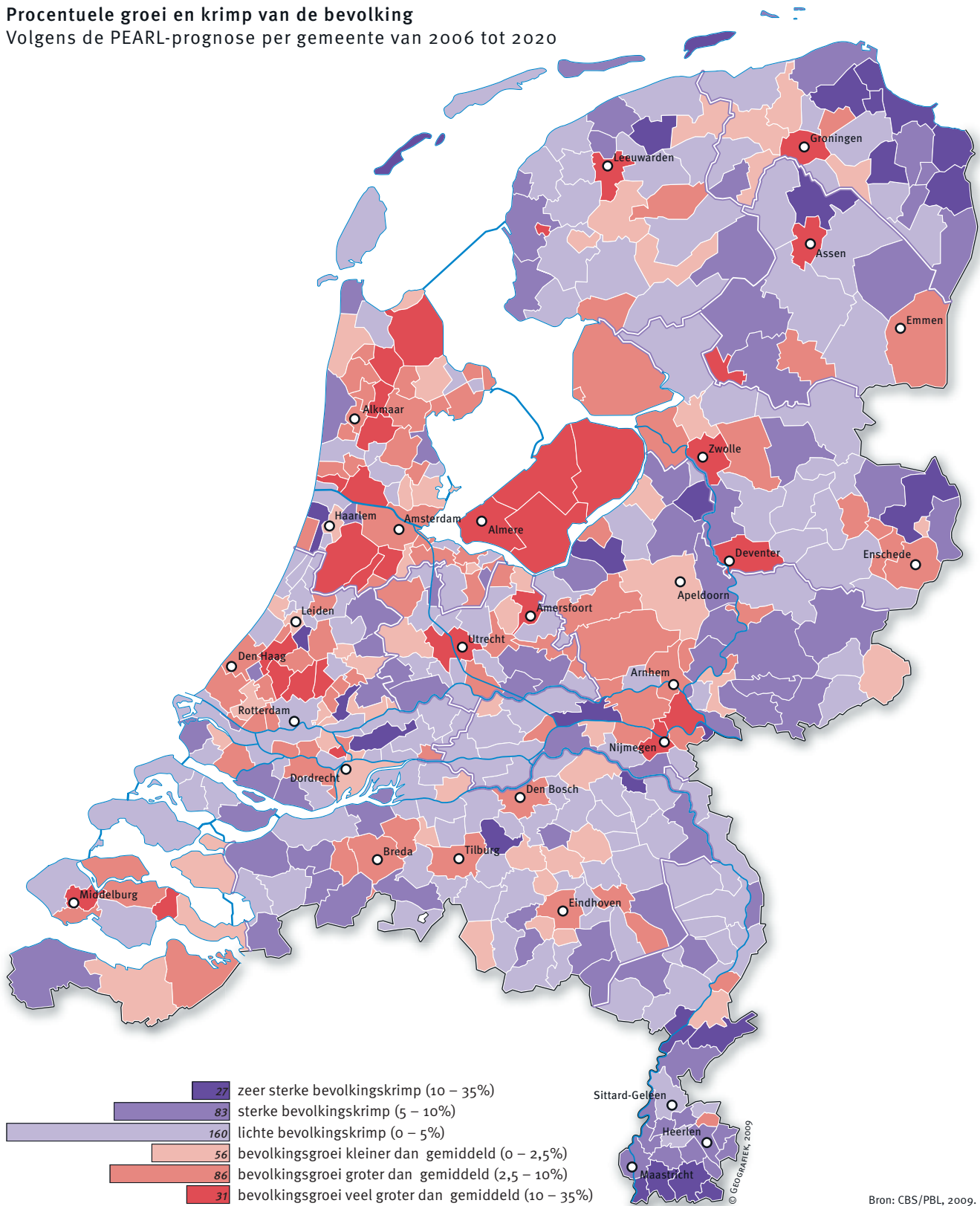
Bron: CBS/PBL, 2009.

**Procentuele groei en krimp van de potentiële beroepsbevolking
per gemeente van 2008 tot 2025**

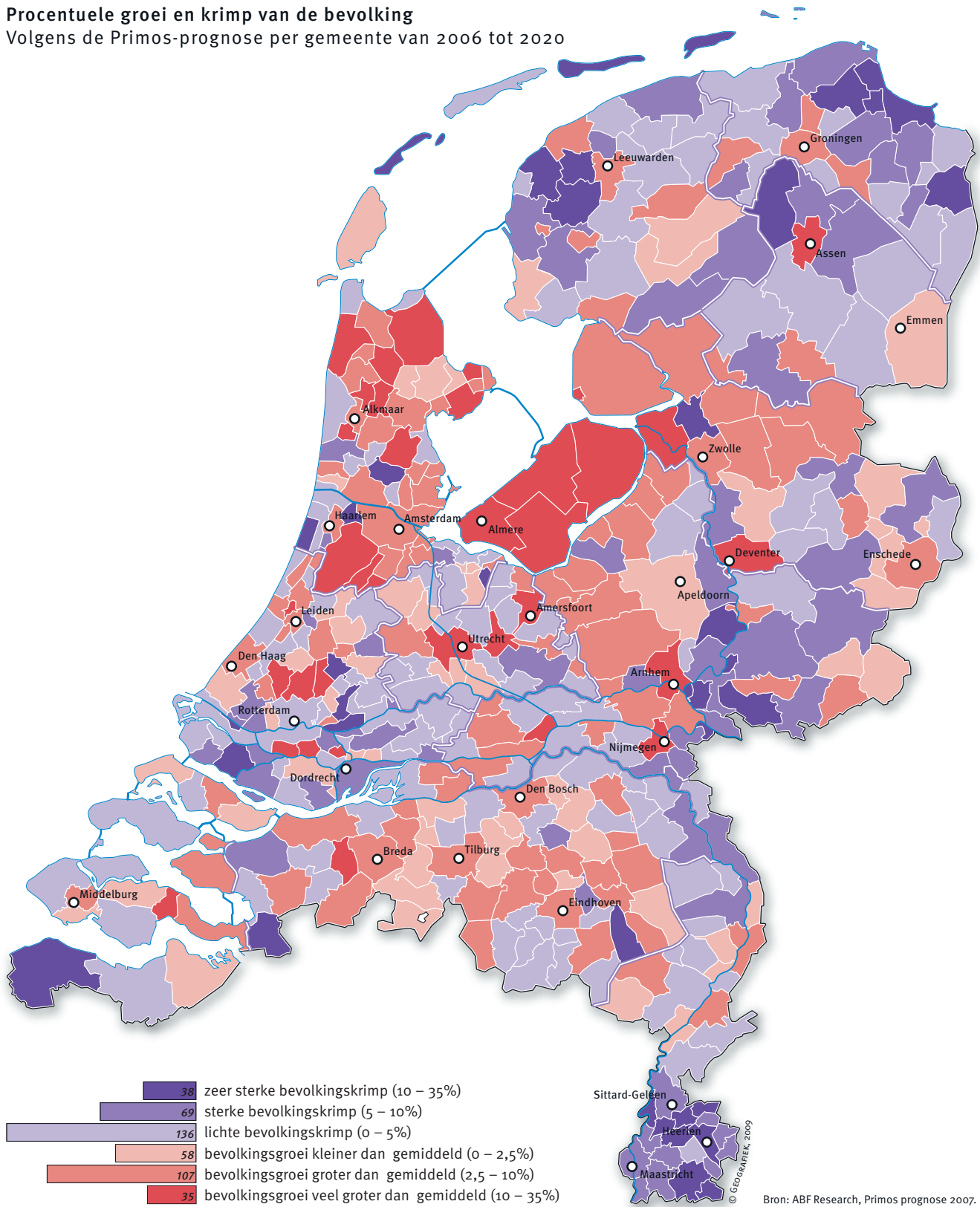
Bron: CBS/PBL, 2009.

Procentuele groei en krimp van de bevolking
 Volgens de PEARL-prognose per gemeente van 2006 tot 2020

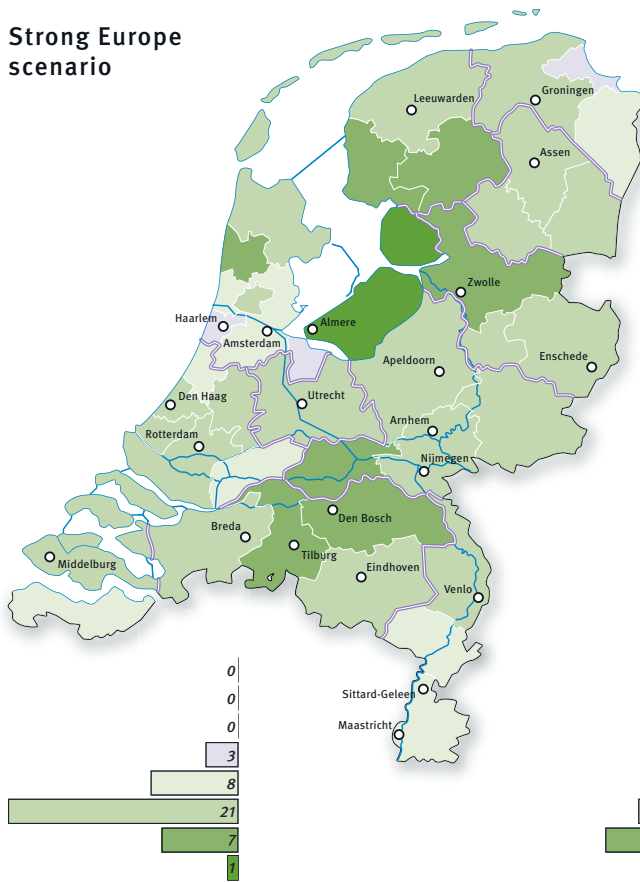
Bron: CBS/PBL, 2009.

Procentuele groei en krimp van de bevolking
 Volgens de Primos-prognose per gemeente van 2006 tot 2020

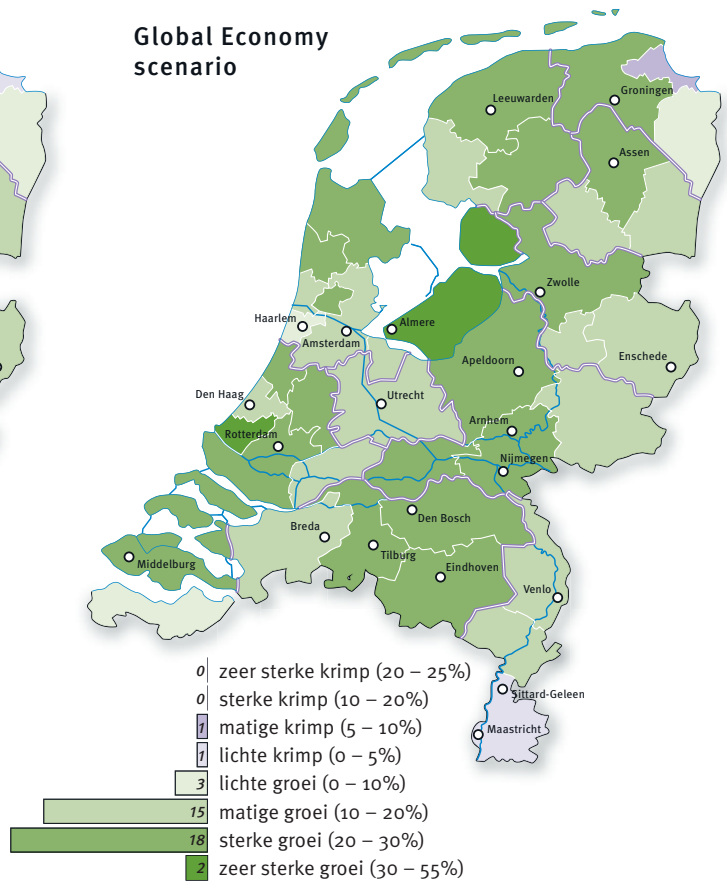

Procentuele groei en krimp van de bevolking per COROP-gebied van 2008 tot 2040

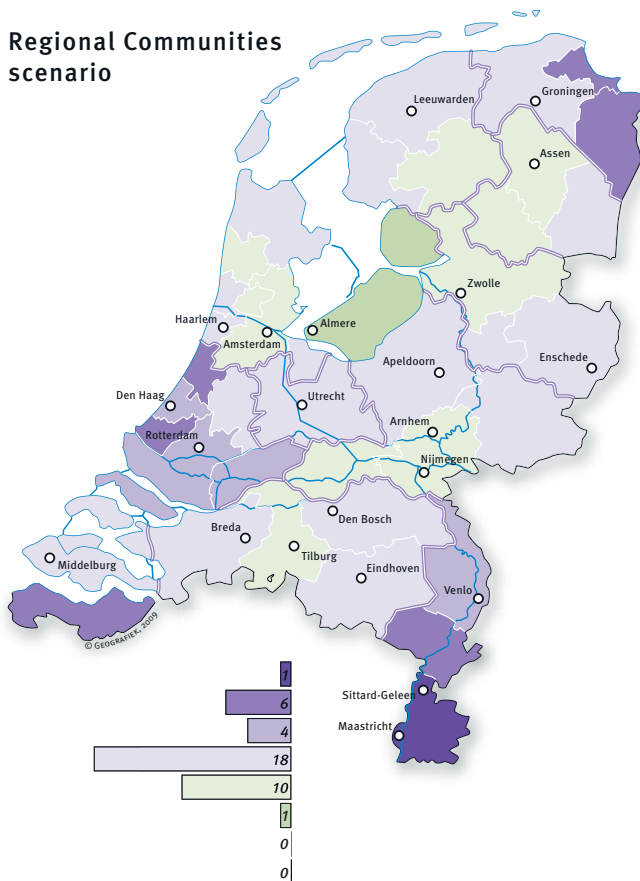
Strong Europe scenario

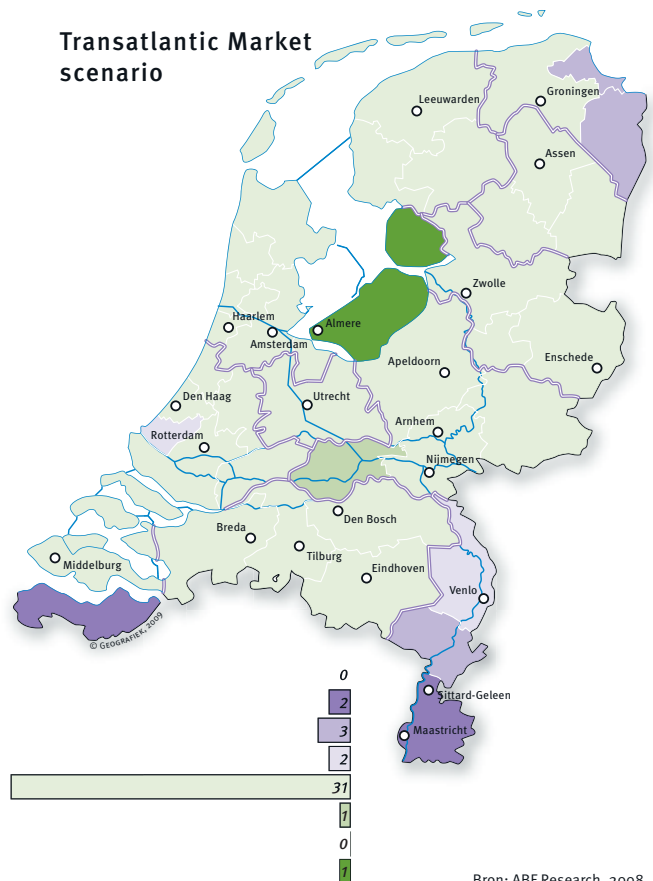
Global Economy scenario

Regional Communities scenario

Transatlantic Market scenario

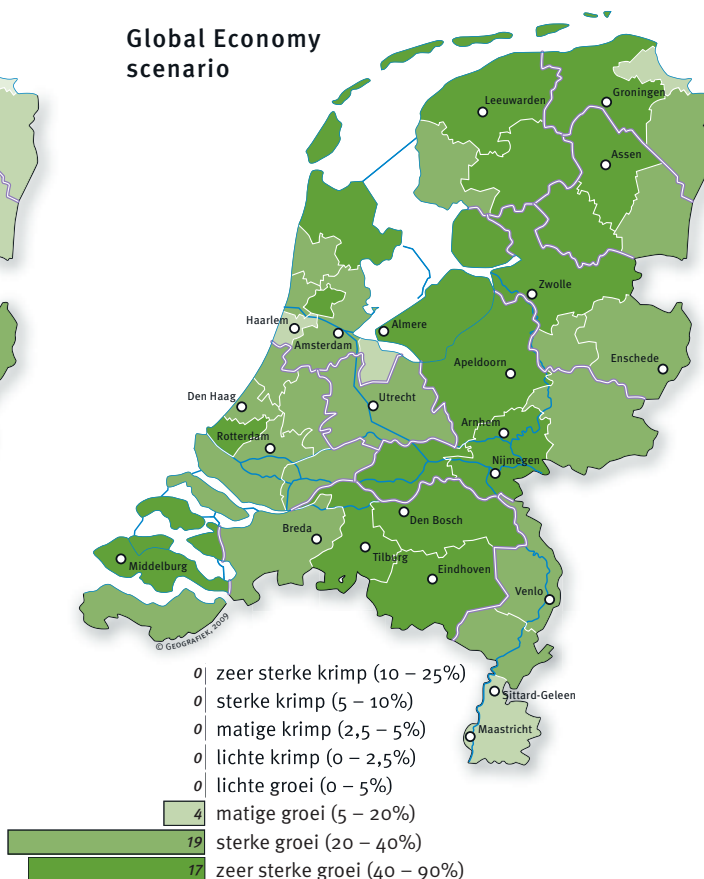
Bron: ABF Research, 2008.

Procentuele groei en krimp van de woningvoorraad per COROP-gebied van 2008 tot 2040

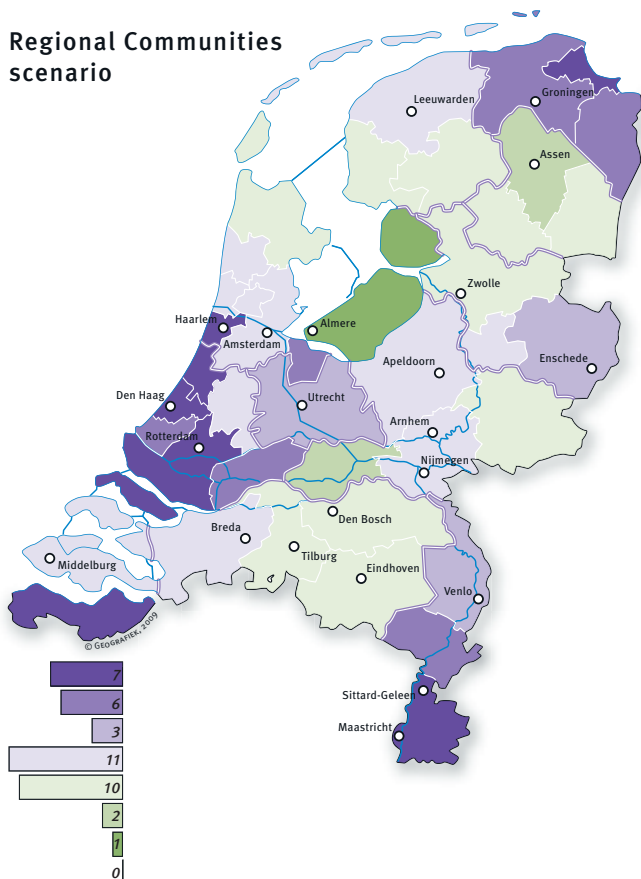
Strong Europe scenario

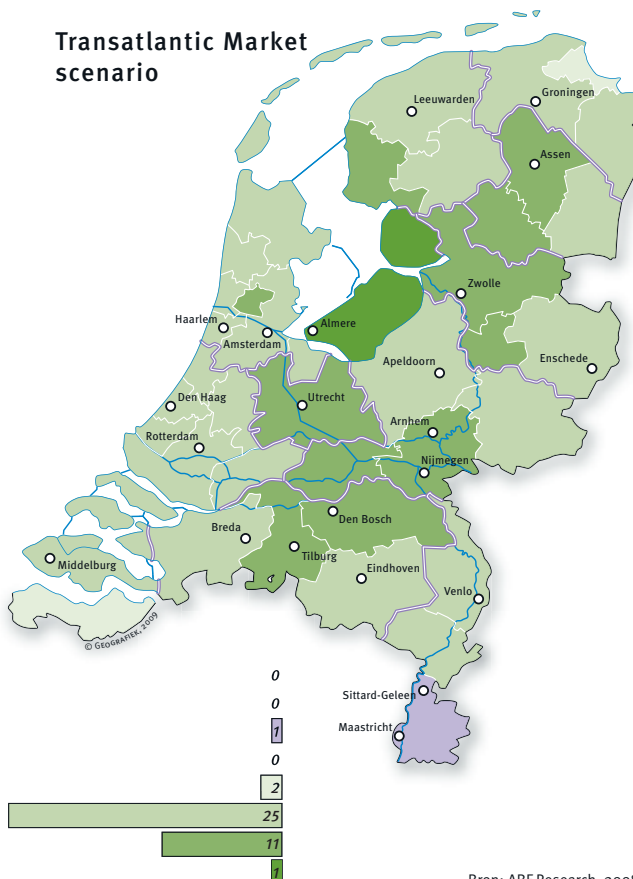
Global Economy scenario

Regional Communities scenario

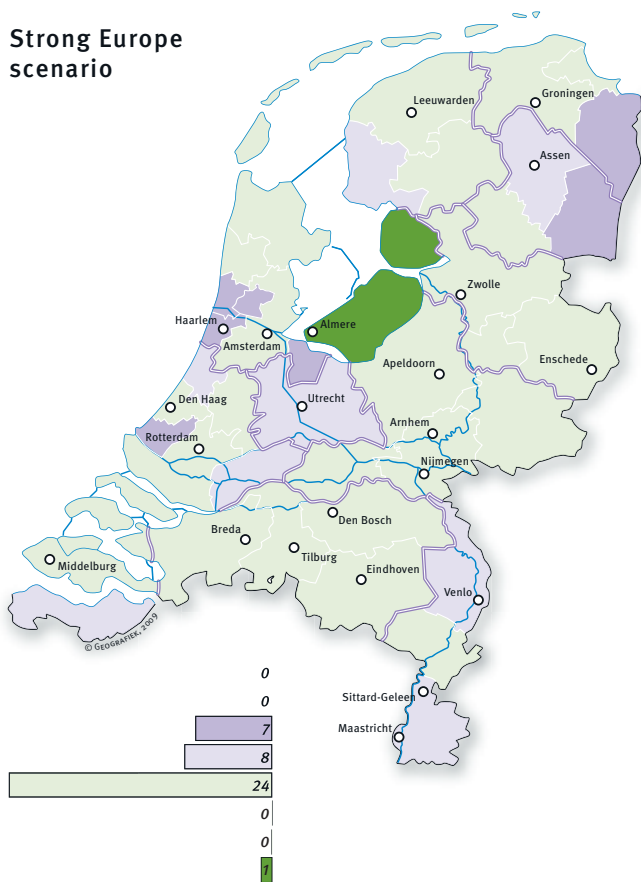
Transatlantic Market scenario

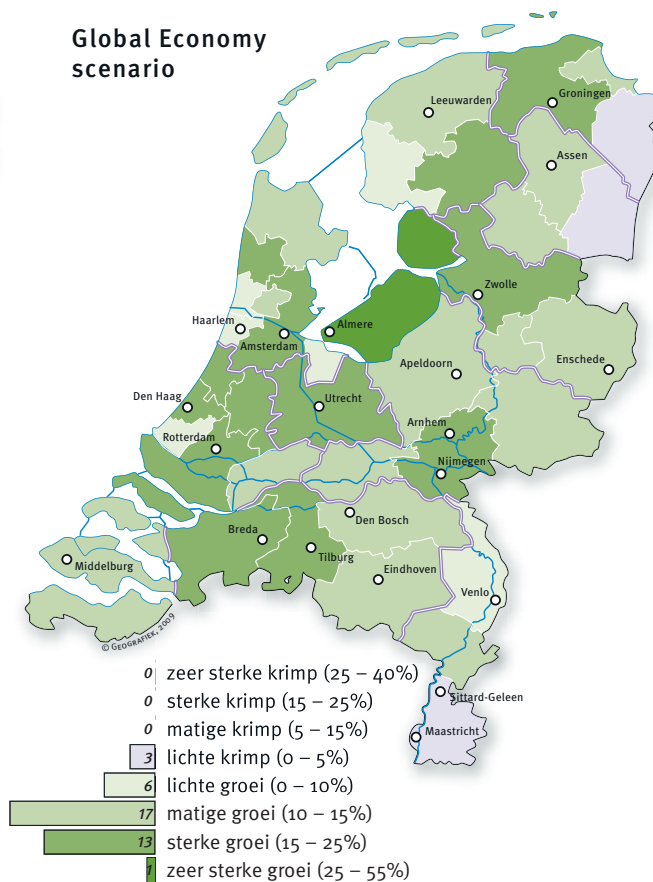
Bron: ABF Research, 2008.

Procentuele groei en krimp van het aantal arbeidsplaatsen per COROP-gebied van 2008 tot 2040

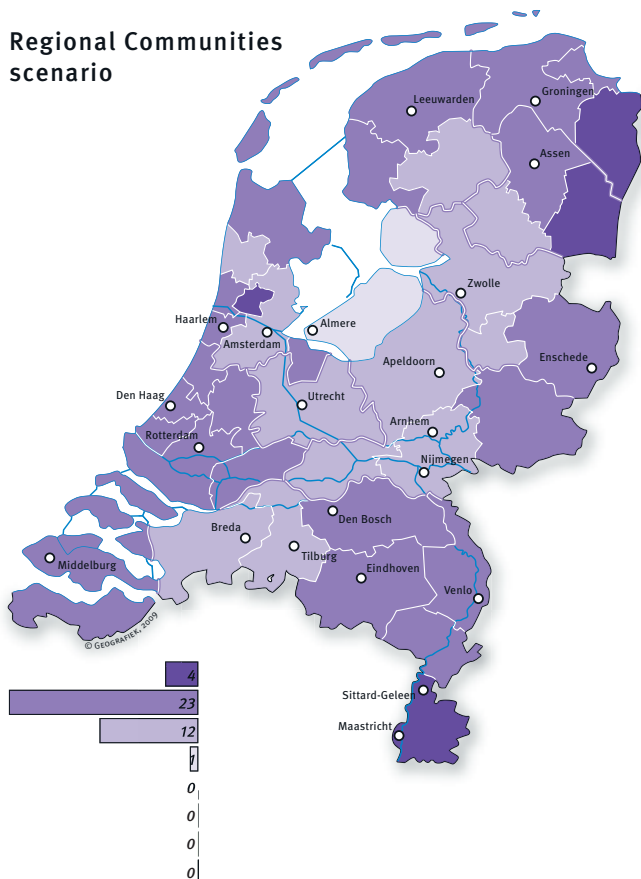
Strong Europe scenario

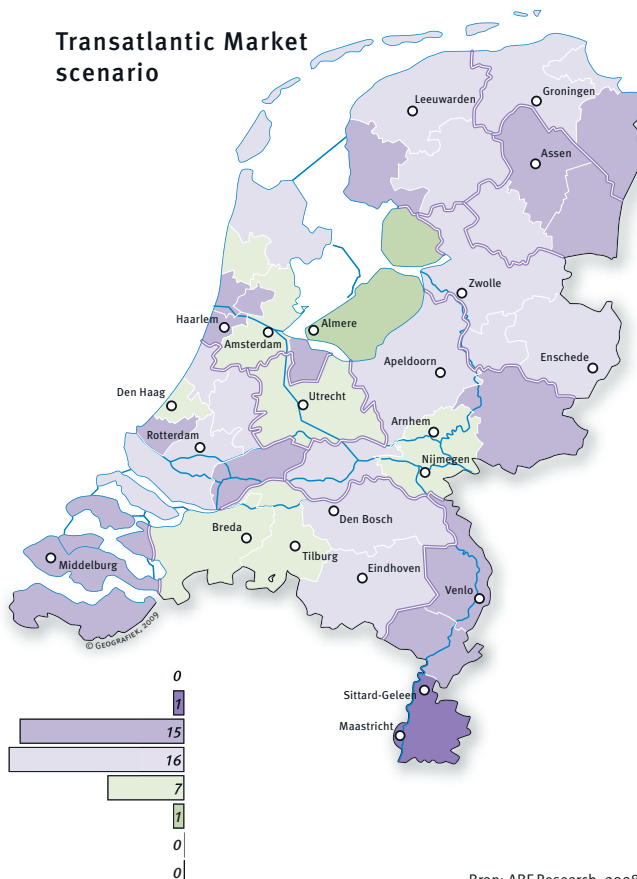
Global Economy scenario

Regional Communities scenario

Transatlantic Market scenario

Bron: ABF Research, 2008.